

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ / TEŞEKKÜR	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİ VE MÜKELLEFİYET KAVRAMI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

I. GENEL OLARAK BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİ	23
A. Bağışlama (Hibe) Kavramı	23
B. Bağışlamanın Tanımı, Özellikleri ve Unsurları	24
1. Tanımı.....	24
2. Tarafları	26
3. Unsurları.....	29
a. Maddi Unsur	29
aa. Kazandırıcı Bir İşlem Olması	29
bb. Karşılıksız Olması.....	33
b. İradi Unsur	37
aa. Sözleşme Niteliğinde Olması.....	37
bb. Bağışlama Amacının Bulunması	39
c. Sınırlayıcı Unsur: Sağlararası İşlem Olması	41
C. Bağışlamanın Hukuki Niteliği, Kapsamı ve Çeşitleri.....	43
1. Hukuki Niteliği	43
2. Kapsamı	44
a. Bağışlamanın Konusu.....	44
b. Bağışlama Sayılmayan Tasarruflar	46
aa. Türk Borçlar Kanunu'nda Bağışlama Olmadığı Öngörülen Tasarruflar	46
aaa. Henüz Kazanılmamış Bir Haktan Feragat Etmek	46
bbb. Ahlaki Bir Ödevin Yerine Getirilmesi	47
ccc. Mirasın Reddi	50
bb. Diğer Kanunlarda Yer Alan Bağışlama Olarak Kabul Edilmeyen Tasarruflar	51

aaa. 2860 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Tasarruflar	51
bbb. Bağışlama Olarak Kabul Edilmeyen Diğer Tasarruflar	56
3. Bağışlamanın Çeşitleri	59
a. Bağışlama Sözü Verme (Bağışlama Taahhüdü).....	59
b. Elden Bağışlama	61
c. Yerine Getirilmesi Bağışlayanın Ölümüne Bağlı Bağışlama	63
d. Bağışlayana Dönme Şartıyla Yapılan Bağışlama	64
e. Şartlı Bağışlama (Koşullu Bağışlama)	66
f. Mükellefiyetli Bağışlama (Yüklemeli Bağışlama)	68
II. MÜKELLEFIYET KAVRAMI, ÖZELLİKLERİ, UNSURLARI VE HUKUKİ NİTELİĞİ	69
A. Mükellefiyet Kavramı.....	69
1. Geniş Anlamda Mükellefiyet	70
2. Dar Anlamda Mükellefiyet	72
B. Mükellefiyetin Konusu, Özellikleri ve Çeşitleri.....	76
1. Konusu	76
2. Özellikleri	77
a. Mükellefiyetin Bir Amaca Hizmet Etmesi	77
b. Mükellefiyetin Belli Bir Davranışta Bulunma Mecburiyeti Yüklemesi	78
c. Mükellefiyetin Faydalananlar İçin Bir Hak Doğurmaması.....	78
3. Çeşitleri	80
a. Yapma, Yapmama ve Verme Niteliğinde Olan Mükellefiyetler	80
b. Basit ve Vasıflı Mükellefiyetler	81
c. Birinci Derece ve İkinci Derece Mükellefiyetler	82
d. Bağımlı ve Bağımsız Mükellefiyetler.....	82
C. Mükellefiyetin Hukuki Niteliği ve Türk Hukukundaki Yeri.....	83
D. Mükellefiyetin Lehtarı.....	86
E. Mükellefiyet Kavramının Benzer Kavramlardan Farkları	88
1. Mükellefiyet ve Borç Kavramı	88
2. Mükellefiyet ve Külfet Kavramı.....	90
3. Mükellefiyet (Yükleme) ve Şart (Koşul) Kavramı.....	92

İKİNCİ BÖLÜM
MÜKELLEFİYETLİ BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİNİN
KURULMASI VE TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. MÜKELLEFİYETLİ BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİ VE ÖZELLİKLERİ	95
A. Mükellefiyetli Bağışlamanın Tanımı	95
B. Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesinin Tarihsel Gelişimi	96
1. Roma Hukukunda Mükellefiyetli Bağışlama	96
2. İslam Hukukunda Mükellefiyetli Bağışlama.....	99
3. Türk Hukukunda Mükellefiyetli Bağışlama	100
a. Mecelle'de Mükellefiyetli Bağışlama	100
b. Eski Borçlar Kanunu'nda Mükellefiyetli Bağışlama	100
c. Türk Borçlar Kanunu'na Göre Mükellefiyetli Bağışlama	101
C. Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesinin Kurucu Unsuru.....	102
1. Bir Bağışlama Sözleşmesi Olmalı	102
2. Bağışlama ve Mükellefiyete İlişkin İrade Beyanlarının Birbirine Uygun ve Karşılıklı Olması	102
D. Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları	106
1. Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesinde Taraflar ve Tarafların Ehliyetleri	106
a. Bağışlayan ve Bağışlayanın Ehliyeti.....	109
b. Bağışlayanın Tasarruf Yetkisi	116
c. Bağışlanan ve Bağışlananın Ehliyeti	117
2. Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesinin Şekli	122
a. Mükellefiyetli Elden Bağışlama Sözleşmesinin Şekli.....	123
b. Mükellefiyetli Bağışlama Taahhüdü Sözleşmesinin Şekli.....	124
aa. Geçerlilik Şekli.....	124
bb. İspat Şekli.....	127
3. Bağışlama ve Mükellefiyete İlişkin İrade Bozukluğu Hallerinin Bulunmaması.....	128
a. Taraflarca İstenerek Meydana Getirilen İrade Bozukluğu Halleri	128
aa. Tek Taraflı Olarak İradede Meydana Getirilen Bozukluklar	129
bb. Muvazaa	131
b. Taraflarca İstenmeden Meydana Gelen İrade Bozukluğu Halleri	136
aa. Bağışlamaya İlişkin Meydana Gelen Bozukluklar	137
aaa. Yanılma (Hata).....	137

bbb. Aldatma (Hile)	140
ccc. Korkutma (Tehdit).....	141
bb. Mükellefiyete İlişkin Meydana Gelen Bozukluklar	143
aaa. Mükellefiyete İlişkin Yanılma (Hata)	143
bbb. Mükellefiyete İlişkin Aldatma (Hile).....	145
ccc. Mükellefiyete İlişkin Korkutma (Tehdit).....	147
4. Mükellefiyet Kanununun Emredici Hükümlerine, Ahlaka, Kamu Düzenine ve Kişilik Haklarına Aykırı ve İmkansız Olmamalı	149
a. Emredici Hüküm, Ahlaka Aykırılık, Kamu Düzenine Aykırılık, Kişilik Haklarına Aykırılık ve İmkansızlık Kavramları	149
b. Mükellefiyete İlişkin Aykırılık ve İmkansızlıkların Bağışlama Sözleşmesine Etkisi.....	152
E. Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesinin Benzer Sözleşmelerden Ayırt Edilmesi.....	154
1. Şartlı (Koşullu) Bağışlama Sözleşmesinden Ayırt Edilmesi	154
2. Karma Bağışlama Sözleşmesinden Ayırt Edilmesi	161
3. Vekalet Sözleşmesinden Ayırt Edilmesi.....	164
4. Üçüncü Kişi Yararına Sözleşmeden Ayırt Edilmesi	166
5. Promosyonlu Satış Sözleşmesinden Ayırt Edilmesi.....	167
F. Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesinin Çeşitleri	169
1. Şarta (Koşula) Bağlı Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesi.....	169
2. Vadeye Bağlı Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesi	170
3. Seçimlik Mükellefiyet İçeren Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesi	173
4. Alt Mükellefiyet İçeren Mükellefiyetli Bağışlama Sözleşmesi	175
II. MÜKELLEFIYETLİ BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAK VE BORÇLARI	176
A. Bağışlayanın Hak ve Borçları	176
1. Hakları	177
a. Mükellefiyetin Yerine Getirilmesini Talep Yetkisi.....	177
aa. Talep Yetkisinin Kapsamı	177
bb. Kullanılmasının Şartları	177
cc. Talep Yetkisini Kullanabilecekler	178
dd. Talep Yetkisinin Kullanılması	179
2. Borçları.....	180
a. Bağışlama Konusu Edimi İfa Etme Borcu.....	180
aa. Borcun İfası.....	180
bb. Borcun İfa Edilmemesi Halinde Bağışlayanın Sorumluluğu	182

aaa. Sorumluluğun Kapsamı	182
bbb. Ayıptan Sorumluluk ve Zapttan Sorumluluk.....	183
ccc. İmkansızlık.....	185
ddd. Sorumsuzluk Anlaşması.....	186
B. Bağışlananın Hak ve Ödevleri.....	186
1. Hakları	186
a. Bağışlamanın İfa Edilmesini İsteme Hakkı	187
b. Bağışlananın Haklı Sebeplere Dayanarak Mükellefiyeti Yerine Getirmekten Kaçınma Hakkı	188
aa. Genel Olarak	188
bb. Şartları	189
aaa. Mükellefiyeti Yerine Getirme Masraflarının Fazla Olması	189
bbb. Bağışlayan Tarafından Masrafların Karşılanmamış Olması	190
ccc. Masrafların İndirilmemiş Olması	191
ddd. Diğer Haklı Sebepler	192
c. Mükellefiyetin Yerine Getirilmemesi Halinde Tazminat İstenip İstenemeyeceği.....	193
2. Ödevleri.....	195
a. Bağışlananın Kaçınması Gereken Davranışlar	195
aa. Genel Olarak	195
bb. Türk Borçlar Kanunu'nun 295'nci Maddesinde Öngörülen Haller	195
b. Mükellefiyeti Yerine Getirme Ödevi	196
C. Muhatabın (Mükellefiyetten Yararlananın) ve Alt Muhatabın Hakları ve Yükümlülükleri.....	197
D. Mükellefiyetin Yerine Getirilmesini İstemeye Yetkili Olanlar	198
1. Bağışlayanın İsteme Yetkisi	198
2. Bağışlayanın Mirasçılarının İsteme Yetkisi.....	199
3. Mükellefiyetten Yararlanan Üçüncü Kişilerin İsteme Yetkisi.....	199
4. Kamu Kurumunun İsteme Yetkisi	200
E. Mükellefiyette Zamanaşımı Sorunu	204
F. Mükellefiyetin Devam Edeceği Süre	208
III. KAMU TÜZEL KİŞİLERİNE YAPILAN MÜKELLEFİYETLİ BAĞIŞLAMALAR.....	211
A. Kamu İdarelerine Yapılan Mükellefiyetli Bağışlamalar.....	212
1. Kamu İdareleri ve Mükellefiyetli Bağışlamada Kamu İdarelerinin Ehliyeti.....	212

a.	Kamu İdaresi Kavramı.....	212
b.	Mükellefiyetli Bağışlamada Kamu İdarelerinin Ehliyeti.....	214
aa.	Genel Olarak Merkezi ve Mahalli İdarelerin Ehliyetleri.....	214
bb.	İl Özel İdaresinin Ehliyeti	217
cc.	Belediyelerin Ehliyeti	218
dd.	Köy İdaresinin Ehliyeti	219
2.	Kamu İdarelerine Yapılan Mükellefiyetli Bağışlama Örnekleri.....	220
a.	Kamu İdaresine Bağışlanan Taşınmaz Üzerinde İmar Uygulaması Yapılması Amacıyla Mükellefiyetli Bağışlama	220
b.	Kamu İdaresi Tarafından Belirli Kullanım Amacına Özgülenmesi Mükellefiyetiyle Yapılan Mükellefiyetli Bağışlama	223
c.	Bağışlanan Taşınmazda Kamu İdaresince Plan Değişikliği Yapılmaması Mükellefiyetiyle Yapılan Mükellefiyetli Bağışlama	227
d.	Kamu İdaresine Okul, Cami veya Sağlık Kuruluşu Yapılması ve Bu Yerlere Kendi İsimlerinin Verilmesi Yükümlülüğü ile Mükellefiyetli Bağışlama Yapılması	228
B.	Kamu Kurumlarına Yapılan Mükellefiyetli Bağışlama	231
1.	Kamu Kurumu ve Mükellefiyetli Bağışlamada Kamu Kurumlarının Ehliyetleri	231
a.	Kamu Kurumu Kavramı.....	231
b.	Mükellefiyetli Bağışlamada Kamu Kurumlarının Ehliyetleri	233
2.	Kamu Kurumlarına Yapılan Mükellefiyetli Bağışlama Örnekleri.....	233
C.	Kamu Tüzel Kişilerine Yapılan Mükellefiyetli Bağışlamanın Geri Alınması	235

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MÜKELLEFİYETLİ BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ VE SONA ERMESİNİN SONUÇLARI

I.	MÜKELLEFİYETLİ BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİNİN BAĞIŞLAMAYA İLİŞKİN GENEL SEBEPLERDEN DOLAYI SONA ERMESİ VE SONUÇLARI.....	237
A.	Bağışlayan ve Bağışlananın Anlaşması ile Sona Ermesi.....	237
1.	İbra Anlaşması ile Sona Ermesi	237
2.	İkale Anlaşması ile Sona Ermesi	239
B.	Bağışlamanın İfası ve Mükellefiyetin Yerine Getirilmesi ile Sona Ermesi	241
C.	Bağışlama Sözleşmesinin Geri Alma ile Sona Ermesi	242

D. Bağışlama Sözleşmesinin İptali	248
1. Bağışlama Sözü Verenin Ödeme Güçsüzlüğüne Düşmesi ve İflası Sebebiyle Bağışlama Sözleşmesinin İptali	248
2. Yasal Temsilcinin Bağışlama Sözleşmesini İptali.....	249
a. Genel Olarak.....	249
b. Şartları	250
aa. Objektif Şartlar.....	250
bb. Sübjektif Şart.....	251
cc. Hakimin Kararı	251
3. Alacaklıların Bağışlama Sözleşmesini İptali	253
a. İcra ve İflas Kanunu Gereği Tasarrufun İptali.....	253
b. 6183 Sayılı Kanuna Göre Bağışlamanın İptali	257
c. Bağışlama Sözleşmesinin Tenkis Davası ile Kısmen Sona Ermesi.....	260
aa. Tenkis Kavramı ve Hukuki Niteliği.....	260
aaa. Tenkis Kavramı	260
bbb. Hukuki Niteliği	261
bb. Tenkis Davası	262
aaa. Tarafları	262
bbb. Süresi, Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	263
E. Bağışlamadan Dönme İşlevli Geri Alma Hakkı.....	266
1. Bağışlayanın Dönme Hakkının Hukuki Niteliği.....	266
2. Yerine Getirilmiş Bağışlamadan Dönme	268
a. Genel Olarak.....	268
b. Yerine Getirilmiş Bağışlamadan Dönme Sebepleri	269
aa. Bağışlananın Ağır Bir Suç İşlemesi.....	269
bb. Bağışlananın Kanundan Doğan Yükümlülüklerini Yerine Getirmemesi	272
cc. Bağışlananın Mükellefiyeti Yerine Getirmemesi.....	277
3. Bağışlama Taahhüdünden Dönme	277
a. Genel Olarak.....	277
b. Bağışlayanın Mali Durumunun Bozulması	278
c. Bağışlayanın Bağışlamadan Sonra Yeni Aile Görevlerinin Ortaya Çıkması.....	281
d. Yerine Getirilmiş Bağışlamadan Dönme Sebeplerinin Bulunması.....	283
4. Bağışlamadan Dönmenin Süresi	284

a.	Bir Yıllık Hak Düşürücü Süre	284
b.	Mirasçılardan Dönme Hakkının Tabi Olduğu Süre.....	285
5	Bağışlamadan Dönmenin Hüküm ve Sonuçları	287
a.	Bağışlayan Açısından	288
aa.	Yerine Getirilmiş Bağışlamadan Dönmenin Hükümleri	289
bb.	Bağışlama Taahhüdünden Dönmenin Hüküm ve Sonuçları.....	293
b.	Bağışlanan Açısından	293
c.	Üçüncü Kişiler Açısından	295
II.	MÜKELLEFİYETLİ BAĞIŞLAMA SÖZLEŞMESİNİN ÖZEL SEBEPLERDEN DOLAYI SONA ERMESİ VE SONUÇLARI	296
A.	Mükellefiyetin Haklı Bir Sebep Olmaksızın Yerine Getirilmemesi.....	296
1.	Kural: Mükellefiyeti Yerine Getirme Zorunluluğu	296
2.	İstisna: Mükellefiyetin Yerine Getirilmesi Zorunluluğunu Ortadan Kaldıran Sebepler	297
a.	Bağışlama Konusu Değerin, Mükellefiyetin Yerine Getirilme Masraflarını Karşılamaması ve Aşan Kısmın Bağışlanana Ödenmemesi	297
b.	Diğer Haklı Sebepler	299
3.	Mükellefiyetin Yerine Getirilmemesinin Sonucu	301
B.	Mükellefiyetin Bağışlanana ya da Bağışlayana Özel Olması Durumunda Bağışlayan ya da Bağışlananın Ölmesi	305
1.	Bağışlananın Ölmesi	305
2.	Bağışlayanın Ölmesi	306
C.	Sınırlı Ehliyetsiz Bağışlananın Yasal Temsilcisinin Bağışlamayı Reddetmesi	307
	SONUÇ.....	311
	KAYNAKÇA.....	325

KISALTMALAR

AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch (Alman Medeni Kanunu)
BGE	: Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts (İsviçre Federal Mahkeme Kararları)
BK.	: Borçlar Kanunu
bkn.	: bakınız
C.	: Cilt
çev.	: çeviren
dn.	: dipnot
E.	: Esas
ERÜHFD	: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
E.T.	: Erişim Tarihi
Ed.	: Editör
f.	: fıkra
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK.	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	: Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İBK	: İçtihadı Birleştirme Kararı
İİK.	: İcra ve İflas Kanunu
İsv.	: İsviçre
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
m.	: madde
MK.	: Medeni Kanun
no.	: numara
p.	: page
RG.	: Resmi Gazete

S.	: Sayı
T.	: Tarih
TBK.	: Türk Borçlar Kanunu
TL	: Türk lirası
TMK.	: Türk Medeni Kanunu
vd.	: ve devamı
vs.	: ve sair
Y.	: Yargıtay
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu